

122

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν: λαό: θρόνεται άικα
δα:ξη πός: δι φοβήται την
δλήθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
οικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η . * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 10 ΤΟΥ ΓΕΝΗΡΗ 1910 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΠΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 374

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Το ψέφος μου.
- Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Το ταχυόδι του Έφταλιώτη.
- ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ανέκδοτοι στίχοι.
- Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ. Άμουςες κουδίντες.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπαρμένες ψυχές (συνέχεια).
- ΨΥΧΑΡΗΣ. Το φεγγάρι.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Η ΖΩΗ ΜΟΥ*)

Γεννήθηκα στο Μόλιβο της Μιτυλήνης σιιά 1849. Σπούδαξα στο λύκειο του πατέρα μου, γεροδ πατριώτη και μισό της του Γ. Σερούτου. Σεντεύτηκα 17 χρονών και πήγα πρώτα στην Πόλη, κατόπι στο Μάντισεστερ της Άγγλιας. Έπραξα εκεί έμπορικώς υπάλληλος δώδεκα χρόνια, και μόλις τις προάλλες παραδώσα στη φωτιά όσα άναγνώσματα έκαμα στον Έλληνικό Σύλλογο «ο Λόγιος Έρμής», φιλολογικά και πατριωτικά. Άπ' εκεί πέρασα στη Λιβερπούλη κ' έμεινα ως τὰ 1887. Άπό τη Λιβερπούλη κατέβηκα στη Βομπάη. Έκει ξανατάμωσα τον Πάλλη, παλιό μου φίλο και συνεργάτη στο Σύλλογο του Μάντισεστερ. Βοήθηκα τον Πάλλη και μεταφράζε από τότες την Ίλιάδα του στη δημοτική. Έίχε το γούστο της δημοτικής από τότες και συχνά γύρευε να με πείση κ' έμένα να γράφω ρωμαϊκά. Έγώ όμως, δξω από κάτι στίχους που έγραφα από καιρό σε καιρό στη γλώσσα των τραγουδιών μας, δέν άποκοτούσα να πετάξω τόσα και τόσα χαδεμένα μου δοκιμάσματα στην καθαρεύουσα και να κηρυχτώ δημοτικιστής. Δέν περνάει πολλός καιρός και βγαίνει το «Ταξίδι». Θυμώμαι την προωινή που τήλαβε ο Πάλλης (στο σπίτι του κατοικούσα) και σαν τρελλός μου φώναξε—«Νά τα, αυτά που σου λέγα! Διάβασε και τὰ δής». Τό διαβάσαμε μονορούφι το έργο. Η άλλαγή ήρθε άμέσως μονάχη της. Ανακάλυψα άξαφνα πως μπορούσα να γράφω δε,τι θέλω στη μητρική τη γλώσσα δίχως μήτε

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

τη μισή τη δυσκολία που έβρισκα γράφοντας καθαρεύουσα.

Έίχα τότες περίπου στείλει μερικά μου ποιήματα στην «Έστία», άφορμή από ένα Διαγωνισμό που βγήκανε δεύτερα. Μου ζήτησε κατόπι ο Δροσίνης και πεζά. Ρίχτηκα λοιπό στα πεζά, δηγήματα, περιγραφές, λογιές άρθρα, κ' έτσι έβαλα κ' έγώ μερικά φρύγανα στη φωτιά που άρχιζε από τότες να κορώνη και που σήμερα όλοι οι πυροσβέστες του δασκαλισμού δέν προφταίνουνε να τη σβύσουνε.

Μερικά χρόνια κατόπι, στα 1894, μου τύπωσε η «Έστία» σε ξεχωρο βιβλίο τις «Νησιώτικες Ίστορίες» μου. Τρία χρόνια κατόπι έβγαλα τις «Φυλλάδες του Γεροδήμου». Σώθηκαν και τὰ δυο αυτά. Στα 1900 βγήκε «η Μαζώχτρα κι ο Βουροκόλακας» και στα 1901 η «Ίστορία της Ρωμοσύνης» που μονάχα ο τίτλος της, θαρρώ, διαβάστηκε, γιατί αυτός μόνο κριθθηκε, τουλάχιστο στην Ελλάδα. Το περασμένο καλοκαίρι έβγαλα μια μικρή Συλλογή από παλιά μου Τραγούδια. Έχω και μια Συλλογή από «Διάφορα Πεζά», μα τότε δά βγή αυτή Θεός ξέρει.

Γυρίζοντας από τη Βομπάη στα 1891 αντίταμωσα τον Ψυχάρη πρώτη φορά στο Παρίσι. Η φιλία μας άρχισε από τότες και σιάθηκε τόσο πολύτιμη στην Ίδέα, δοο και του Πάλλη, που ξαναταμωθήκαμε και μ' αυτόνα σα γύρισα και καταστάλαξα στην Άγγλια.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ

Τό μεγαλύτερο κακό της Ρωμοσύνης είναι άφτη, πως να την πούμε; η άπαινεσιά! Κ' ίσως για τούτο δέν έχουμε ακόμα φιλολογία! Τη μέρα που ο Ρωμιός θα βρή γιατρικό για την άπαινεσιά του, γιατρέφτηκε πια κι ο έγωισμός του. Τη μέρα που θα μάθη να παινά, θα παινιέται κι ο ίδιος λιγώτερο κ' έτσι θα προκόψη, δέν μπορεί.

ΨΥΧΑΡΗΣ.—«Ρόδα και Μήλα» Δ' 88-91

Τὰ λόγια τούτα του Ψυχάρη κάμποσες φορές τώρα πλευταία μας ήρθανε στο νου, σαν είδαμε πως πουθενά δέν έγινε ο ζήλος και προπούμενος λόγος για τούς «Παλιούς σκοπούς», το βιβλίο του Άργύρη Έφταλιώτη με τούς στίχους του, που βγήκε έδω και λίγον καιρό.

Άληθινά μας λείπει η άνοιχτόφτερη κριτική, που να παίρνη το ζήλο βιβλίο και να του χαρίξη τη λάμπη που του πρέπει, ξεψαχνίζοντας τὰ πλούτια του, συνταιριάζοντας τ' άγαθά του, λαμπικάροντας τὰ ύστερήματά του και δίνοντάς του τη μια κάποια θέση μέσα στη φιλολογία μας. Ο λόγος για τó βιβλίο, η κίνηση γύρω του, ο θαυμασμός κι ο πόλεμος, τó ύψωμα και τó ρύθισμά του, γενικά στέκει σαν ένας Έπαινος. Έπαινος για τó συγγραφέα και για την έργασία του.

Άντίθετα όμως προς αυτά, σήμερα στον τόπο μας, λείπει ο έπαινος και πλημμυρίζει η κολακεία και η ρεκλάμα. Λείπει η κριτική Μούσα και πληθαίνει η ψευτοκοινωνική συναλλαγή. Ο δημοσιογράφος θα γράψη για τó βιβλίο του φίλου του με σκοπό να κολακέψη τον έγωισμό του φίλου του. Ο Ξενοπούλος θα γράψη στα «Παναθηναϊκα» με την ψυχή του Μιχαηλίδη για τούς άνθρωπους του Μιχαηλίδη, στους «Καιρούς» με την ψυχή του Κανελλίδη και στις «Άθήναι» με την ψυχή του Πώπ, πάντα για να ρεκλαμάρη η να κουτοπονηρευτή και ποτέ για να κρίνη. Ο διευθυντής των περιοδικών με τις χρωματιστές εικόνες άσεβώντας προς τὰ γράμματα θα τυπώση δυο στήλες για τó βιβλίο του φίλου που του έκαμε δέκα συντρομητές, και ούτε μια γραμμή για τó βιβλίο του Έφταλιώτη. Κ' έτσι τó κοινό που διαβάξει τη δεινα η την τάδε «φιλολογική» φυλλάδα δέ βλέπει την άληθινή φιλολογική κίνηση, δέν ξέρει μήτε κι αν άπάρχει. Τό ταλέντο

*) ΣΗΜ. του «Νουμά». Ο κ. Σκόκος μξ παρακάλεσε τó παραμένο καλοκαίρι να ζητήσουμε από τον Έφταλιώτη μερικές βιογραφικές σημείωσες για τó «Έθνικόν Ήμερολόγιόν του». Ο Έφταλιώτης μξ έστειλε τούτο τó σημείωμα μα ο κ. Σκόκος δι θέλησε να τó δημοσιέψει γιατί λέει είναι μεγάλο και θα παραπνεθοούν οι άλλοι συνεργάτες του! Κ' έτσι τó δημοσιεύουμε σήμερα έμεις.

